

Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2019-834 (mr. R.J. Paris, voorzitter en mr. A. Kanhai, secretaris)

Klacht ontvangen op : 16 januari 2019
Ingediend door : Consument
Tegen : BNP Paribas Personal Finance B.V. h.o.d.n. Victorie Hypotheken,
gevestigd te Rotterdam, verder te noemen de 'BNP' Hierna tezamen genoemd 'partijen'
Datum uitspraak : 23 oktober 2019
Aard uitspraak : Niet-bindend advies
Bijlage 1 : de Algemene Voorwaarden
Bijlage 2 : de bijlage bij de brief van 1 maart 2018

Samenvatting

Consument heeft een hypothecaire geldlening bij de geldverstrekker. Daarnaast heeft Consument een beleggingsverzekering bij een Verzekeraar. Deze zijn niet aan elkaar gekoppeld. Consument heeft op enig moment besloten om de geldlening over te sluiten naar een andere geldverstrekker. In verband hiermee dient hij een vergoeding te betalen wegens vervroegde aflossing (boeterente). Zijn klacht ziet op de vraag of de geldverstrekker bij het bepalen van de aflossingsvrije ruimte rekening dient te houden met de waarde van de beleggingsrekening. De Commissie oordeelt dat de Bank geen rekening hoeft te houden met het waarde van het beleggingsdeel en wijst de vordering af.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken:

- het door Consument (digitaal) ingediende klachtformulier met bijlagen;
- de aanvullende reactie van Consument;
- het verweerschrift met bijlagen.

De Commissie stelt vast dat dit geschil zich leent voor verkorte behandeling als bedoeld in artikel 32 van haar Reglement. De uitspraak is daarom niet-bindend.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten.

- 2.1 Tussen Consument en BNP bestaat sinds 31 maart 2010 een hypothecaire geldlening (hierna: de 'lening') van € 166.000,-, bestaande uit een aflossingsvrije hypotheek en een levenshypotheek met een daaraan gekoppelde beleggingsverzekering.
- 2.2 De aan de levenshypotheek gekoppelde beleggingsverzekering is afgesloten bij Goudse Levens-verzekeringen N.V. (hierna: de 'verzekeraar') De rechten uit de levensverzekering zijn aan BNP verpand.
- 2.3 Quion is administrateur voor deze hypothecaire geldlening.
- 2.4 In de offerte voor de hypothecaire geldlening (hierna: de offerte) is -voor zover relevant- het volgende bepaald:
12. Vervroegde aflossing
Vervroegde aflossing van de financiering is altijd mogelijk. Als de rente voor een vergelijkbare financiering op het moment van vervroegde aflossing bij ons lager is dan de door u dan te betalen rente, bent u een vergoeding verschuldigd. Deze vergoeding dient om het renteverlies te compenseren. In een aantal gevallen bent u - onafhankelijk van de rentestand - geen vergoeding verschuldigd. Voor een gedetailleerde omschrijving verwijzen wij u naar de documenten welke staan vermeld onder het verderop in deze offerte opgenomen tekstblok 'Algemene voorwaarden'.
- 2.5 Op de overeenkomst van hypothecaire geldlening zijn algemene voorwaarden van toepassing. Deze bestaan uit de 'Leningvoorwaarden voor een Victorie Hypotheek' en 'de Algemene Bepalingen van geldlening en zekerheidstelling'. In bijlage I bij deze uitspraak zijn de relevante artikelen uit de algemene voorwaarden opgenomen.
- 2.6 Op 31 maart 2010 is de hypotheekakte verleden bij de notaris.
- 2.7 Op 1 maart 2018 heeft Quion Consument een voorlopige aflosnota verstrekt. Hieruit blijkt dat Consument bij vervroegde aflossing € 9.304,64 aan Quion verschuldigd zou zijn. In de bijlage bij de brief van 1 maart 2018 is uitgelegd op welke wijze Quion de vergoeding wegens vervroegde aflossing heeft berekend (hierna: de 'vergoedingsrente'). De relevante passages uit deze bijlage zijn opgenomen als bijlage 2 bij deze uitspraak.
- 2.8 Op 20 maart 2017 heeft de Autoriteit Financiële Markten een Leidraad (hierna: de 'Leidraad') gepubliceerd waarin zij uitgangspunten heeft geformuleerd over hoe het financiële nadeel bij vervroegde aflossing op een adequate wijze kan worden berekend.

Dit doet de AFM door middel van uitgangspunten die er aan moeten bijdragen dat er geen hogere vergoeding in rekening wordt gebracht dan het financiële nadeel dat de aanbieder heeft.¹

- 2.9 Op 29 maart 2018 heeft de tussenpersoon van Consument bij Quion een klacht ingediend over de wijze waarop de Bank de vergoedingsrente heeft berekend. Consument stelt zich op het standpunt dat Quion eerst de afkoopwaarde van de beleggingsverzekering in mindering moet brengen op de uitstaande schuld.
- 2.10 Op 10 april 2018 heeft Quion de klacht van Consument afgewezen en hem gewezen op de mogelijkheid om de klacht aan het Kifid voor te leggen.
- 2.11 Omstreeks eind april of begin mei 2018 heeft Quion Consument een definitieve terugbetaalnota toegezonden. Consument is, indien hij de lening op 7 mei 2018 terugbetaalt, een bedrag van € 8.592,62 aan BNP verschuldigd.
- 2.12 Consument heeft de lening op 7 mei 2018 afgelost en overgesloten naar een andere geldverstrekker.
- 2.13 Op 15 juni 2018 heeft de verzekeraar € 20.581,97 aan Consument uitgekeerd.

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering Consument

- 3.1 Consument vordert dat BNP wordt veroordeeld tot vergoeding van het bedrag van €766 met wettelijke rente. Dit bedrag is gebaseerd op vier uur extra advieskosten en een extra vrije dag die Consument heeft opgenomen. Daarnaast vordert Consument de wettelijke rente over € 20.581,97 (de afkoopwaarde van de beleggingsverzekering). Gelet op de inhoud van de klacht, begrijpt de Commissie dat Consument tevens het verschil vordert tussen de door Quion berekende vergoedingsrente en de vergoedingsrente die Consument verschuldigd zou zijn volgens de door hem voorgestelde berekening.

Grondslagen en argumenten daarvoor

https://www.afm.nl/~/_profmedia/files/wet-regelgeving/beleidsuitingen/leidraden/vervroegd-aflossen.pdf

- 3.2 Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslag. BNP is toerekenbaar tekortgeschoten in de nakoming van de overeenkomst van hypothecaire geldlening. Consument voert hiertoe het volgende argument aan.
- Bij de berekening van de vergoedingsrente had Quion de waarde van de beleggingsverzekering moeten betrekken. De uitstaande schuld en dus ook de berekende vergoedingsrente zouden lager zijn uitgevallen indien zij dat wel zou hebben gedaan. Quion weigert ten onrechte hieraan mee te werken.

Verweer van Quion namens BNP

- 3.3 Quion heeft de stellingen van Consument gemotiveerd weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

- 4.1 Tussen partijen staat niet ter discussie dat de Bank bevoegd is om een vergoeding voor vervroegde aflossing wegens algehele aflossing van de geldlening in rekening te brengen. De (wijze van) berekening van de hoogte van de vergoedingsrente houdt partijen verdeeld.
- 4.2 Uit de in bijlage 2 opgenomen passages waarin Quion heeft uitgelegd hoe zij de vergoedingsrente heeft berekend, blijkt dat zij een bedrag gelijk aan 10% van de oorspronkelijke hoofdsom in mindering brengt op de openstaande hoofdsom. In dit geval is de oorspronkelijke hoofdsom gelijk aan de openstaande hoofdsom, namelijk € 166.000,-. Per jaar mag derhalve € 16.600,- boetevrij worden afgelost.
- 4.3 Consument stelt zich op het standpunt dat Quion de waarde van de beleggings-verzekering in mindering dient brengen op de uitstaande schuld zodat het bedrag (de uitstaande som van de lening) waarover de vergoeding dient te worden berekend lager uitvalt.
- 4.4 Quion heeft deze stelling betwist en heeft aangevoerd dat de beleggingsverzekering geen onderdeel uitmaakt van de lening. Dit is een apart product dat bij een andere entiteit dan BNP/Quion is afgesloten. Dit blijkt onder meer uit de offerte, de algemene voorwaarden en de hypotheekakte. Ook blijkt dit uit de polis en het feit dat de premie voor de beleggings-verzekering niet door de geldverstrekker wordt geïncasseerd maar door de verzekeraar. Verder stelt Quion zich namens BNP op het standpunt dat zij niet kan worden verplicht om de door haar bedongen zekerheden voorafgaand aan de aflossing van de lening vrij te geven.

- 4.5 Voor de beoordeling van dit geschilpunt is van belang wat partijen hebben afgesproken en wat er in de Leidraad is beschreven over de berekening van de vergoedingsrente. De Commissie is van oordeel dat de vordering van Consument dient te worden afgewezen. Daartoe acht zij het volgende van belang. Noch de offerte, noch de algemene voorwaarden, noch de Leidraad bevatten een bepaling waarin is voorgeschreven dat de waarde van de elders lopende beleggingsverzekering (waarbij er geen relatie bestaat met de voor de geldlening geldende rente) dient te worden meegenomen bij het vaststellen van het bedrag dat door Consument vergoedingsvrij kan worden afgelost. Het enkele feit dat de beleggingsverzekering aan BNP is verpand, maakt niet dat de Quion de waarde hiervan bij het berekenen van de vergoedingsrente dient te betrekken. Voor dit standpunt van Consument bieden noch de tussen partijen geldende overeenkomsten en voorwaarden, noch de Leidraad enig aanknopingspunt.
- 4.6 De Commissie constateert dan ook dat de Bank niet verplicht is de waarde van de elders aangehouden beleggingsrekening mee te rekenen bij het bepalen van het bedrag dat in mindering strekt op de lening. Er is ook geen rechtsregel die de Bank daartoe verplicht. Ook de stelling van de Quion dat BNP niet kan worden verplicht om de rechten uit de verpande polis vrij te geven voordat de lening is afgelost, is juist.
- 4.7 Op grond van het voorgaande concludeert de Commissie dat de Bank de vergoeding voor vervroegde aflossing conform de afspraken tussen partijen en de Leidraad heeft berekend. Voor de door Consument voorgestelde berekeningswijze vindt de Commissie geen aanleiding. De vordering die ziet op vergoeding van extra advieskosten en eigen tijd deelt dat lot.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

Deze beslissing is genomen in een verkorte procedure als bedoeld in artikel 32 van het Reglement. De uitspraak heeft daarom de vorm van een niet-bindend advies. Tegen deze uitspraak staat geen hoger beroep open bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. U kunt de zaak nog wel aan de rechter voorleggen.

Bijlage I

De relevante artikelen uit de algemene voorwaarden:

“LENINGVOORWAARDEN[...]

9 EXTRA OF ALGEHELE AFLOSSING

9.1 Inleiding

Het is altijd toegestaan extra af te lossen op uw lening of uw lening geheel af te lossen. Extra aflossing of algehele aflossing kan echter meebrengen dat u een vergoeding verschuldigd bent. Of dit zo is, hangt af van het rentepercentage van uw lening, de dagrente ten tijde van de extra aflossing of algehele aflossing en de reden waarom u extra of algeheel aflost.

9.2 Vergoeding verschuldigd

Indien het voor uw lening geldende rentepercentage op het tijdstip van extra of algehele aflossing hoger is dan de dagrente die Victorie Hypotheken voor soortgelijke nieuwe leningen op dat tijdstip hanteert, bent u over de extra aflossing, dan wel de algehele aflossing boven de hierna vermelde kosteloze aflossingen (vrijstellingen) een vergoeding aan Victorie Hypotheken verschuldigd. U bent dus alleen een vergoeding verschuldigd wanneer de dagrente lager is dan het rentepercentage van uw lening.[...]

9.3.7 Jaarlijkse vrijstelling

U kunt gedurende een kalenderjaar extra aflossen tot een totaalbedrag gelijk aan 10% van het oorspronkelijke leningbedrag zonder dat u een vergoeding verschuldigd bent. Wanneer blijkt de overeenkomst van geldlening (offerte) de lening is opgesplitst in twee of meer leningdelen, geldt deze norm van tien procent (10%) voor ieder afzonderlijk leningdeel. [...]

9.4 Berekening vergoeding

9.4.1 Grondslag voor berekening

De wegens extra of algehele aflossing verschuldigde vergoeding wordt berekend over het verschil tussen het bedrag van de extra of algehele aflossing en het hiervoor genoemde vrijgestelde bedrag gelijk aan tien procent (10%) van de oorspronkelijke hoofdsom van de lening. [...]

9.4.2 Bepaling renteververschil-contante waarde

Voor de berekening van de vergoeding wordt door ons het renteververschil vastgesteld tussen het voor uw lening geldende rentepercentage en de lagere rente die Victorie Hypotheken op dat tijdstip hanteert voor nieuwe leningen van vergelijkbare omvang met dezelfde aflossingswijze [...] en met een rentevastperiode die de resterende duur van de voor uw lening geldende rentevastperiode zo dicht mogelijk benadert maar niet langer is dan die resterende duur. De te betalen vergoeding is gelijk aan de contante waarde van het renteververschil berekend over het af te lossen bedrag (minus de vrijgestelde 10% indien het niet gaat om een voordeelhypotheek) gedurende de resterende tijd van de dan lopende rentevastperiode (dus tot aan de eerstvolgende renteherzieningsdatum voor de betreffende lening).”

“ALGEMENE BEPALINGEN VAN GELDLENING EN ZEKERHEIDSTELLING

[...]

7 VERGOEDING BIJ VERVROEGDE AFLOSSING

7.1 Schuldenaar kan op ieder tijdstip de lening geheel of gedeeltelijk vervroegd aflossen. Geldgever kan voor een gedeeltelijke aflossing een minimum bedrag vaststellen.

7.2 Schuldenaar is geen aflossingsvergoeding verschuldigd voor zover het totaal van de in enig kalenderjaar vervroegd afgeloste bedragen niet groter is dan tien (10) procent van de oorspronkelijke hoofdsom van de lening.

7.3 Wanneer in een kalenderjaar meer dan tien (10) procent van de oorspronkelijke hoofdsom van de lening vervroegd wordt afgelost, is schuldenaar over dat meerdere een vergoeding verschuldigd indien het over de lening verschuldigde rentepercentage op het tijdstip van ontvangst door geldgever van die meerdere aflossing hoger is dan het rentepercentage dat geldgever op dat tijdstip hanteert voor soortgelijke leningen met een zelfde rentevastperiode als die van de lening. Deze vergoeding wordt berekend en vastgesteld door geldgever, rekening houdend met het rentevershil en de resterende duur van de rentevastperiode.

7.4 Indien blijktens de overeenkomst de lening bestaat uit twee of meer leningdelen, is het bepaalde in de artikelen 7.2 en 7.3 van toepassing op elk afzonderlijk leningdeel.[...]”

Bijlage 2

Uitleg: hoe hebben wij de vergoeding berekend?

U wilt uw lening terugbetalen voordat de rentevastperiode is afgelopen. Daarom moet u ons een vergoeding betalen voor de rente die wij mislopen.

Wat zegt de wetgever over het berekenen van vergoeding?

Op 14 juli 2016 is de Nederlandse wetgeving aangepast in verband met Europese wetgeving (Mortgage Credit Directive). In deze wetgeving staan onder andere normen voor de berekening van de vergoeding. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft op 20 maart 2017 in een leidraad aangegeven hoe geldverstrekkers aan de nieuwe normen kunnen voldoen. De vergoeding die u moet betalen is volgens deze normen berekend.

Stap 1: berekenen over welk bedrag u de vergoeding moet betalen

Als eerste berekenen wij het bedrag dat u ieder heel jaar zonder vergoeding mag terugbetalen of afkopen.

U mag ieder heel jaar 10,00% van de oorspronkelijke hoofdsom van € 166.000,00 zonder vergoeding terugbetalen. Per jaar is dit dus € 16.600,00.

Hieronder leest u per deellening hoe wij het vergoedingsvrije bedrag verdeeld hebben.

Leningnummer	Soort lening	Restant bedrag lening	Vergoedingsvrij bedrag
1211397-01	Levenhypotheek	€ 97.200,00	€ 0,00
1211397-02	Aflossingsvrije hypotheek	€ 68.800,00	€ 16.600,00

Stap 2: de vergelijkingsrente bepalen

Om te bepalen hoeveel rente wij mislopen omdat u de lening wilt terugbetalen voordat de rentevastperiode is afgelopen, kijken wij naar het verschil tussen:

1. de rente van uw overeenkomst (contractrente, zie stap 3)
2. de rente die op dit moment geldt voor eenzelfde soort hypotheek in dezelfde risicoklasse. (vergelijkingsrente)

Wij kijken naar de rente die hoort bij de oorspronkelijke rentevastperiode van uw lening. U kunt de vergelijkingsrente nakijken op www.quion.com.

Leningnummer	Soort lening	Risicoklasse	Datum renteherziening en overgebleven rentevastperiode	Vergelijkingsrente
1211397-01	Levenhypotheek	NHG	1 maart 2020 23 maanden	1,55%
1211397-02	Aflossingsvrije hypotheek	NHG	1 maart 2020 23 maanden	1,55%

Stap 3: vergoeding per leningdeel berekenen

Wij weten nu over welk bedrag wij een vergoeding berekenen (stap 1) en welke vergelijkingsrente wij gebruiken (stap 2). Wij berekenen de vergoeding die u moet betalen over de periode tot het einde van de rentevastperiode van uw lening. Om de vergoeding te berekenen, hebben wij nog de restant looptijd en de contractrente van uw lening nodig. Deze hebben wij in de kolom hieronder vermeld.

U heeft op- of afslagen in uw contractrente. Voor het bepalen van de contractrente nemen wij deze op of afslagen niet mee.

In de kolom "rente-verlies" staat het bedrag dat wij mislopen aan de rente. Omdat wij de rente in één keer ontvangen, hebben wij een voordeel. Dit voordeel geven wij graag aan u terug. Daarom is de vergoeding die u moet betalen lager dan het renteverlies. In de kolom "vergoeding" staat het bedrag dat u moet betalen.

Leningnummer	Soort lening	Restant looptijd lening	Contract-rente	Rente-verlies	Vergoeding
1211397-01	Levenhypotheek	204 maanden	4,85%	€ 6.147,90	€ 6.053,62
1211397-02	Aflossingsvrije hypotheek	264 maanden	4,85%	€ 3.301,65	€ 3.251,02

Wij hebben nu de vergoeding per leningdeel berekend. Wij berekenen nu de totale vergoeding door de vergoedingen die u per leningdeel moet betalen bij elkaar op te tellen. De totale vergoeding die u moet betalen is € 9.304,64.